

KOMENTARJI, GLOSE, EPIGRAMI

KAM GRE INDONEZIJA? — Palmar: »Indonezija izstopa iz OZN, ker so v Varnostni svet izvolili Malezijo...« Sukarno: »Kaj pa je sploh UNICEF? Mleko v prahu. Sam pijem raje sadni sok...« Ču En Laj: »Novim silam, ki nastajajo, je potrebna nova svetovna organizacija...« Subandrio: »Indonezija ni dala pobude za ustanovitev nove OZN...«

Prvotno presenečenje se je že poleglo. Prav tako tudi razpravljanje, če je bil ta korak upravičen in primeren. V generalni skupščini so indonezijski sedeži prazni. Za koliko časa? Samo do 31. decembra 1965, ko bo poteklo članstvo Malezije v varnostnem svetu? Kakšno škodo so utrpeli Združeni narodi? In kakšno korist ima Indonezija?

Analiza indonezijskega sklepa vsekakor terja, da upoštevamo številne činitele. Azijci pogostoma Evropejcem očitajo, da niso sposobni razumeti njihovega načina mišljenja, spričo česar tudi ne znajo prav vrednotiti dejanj, ki naj bi bila logična posledica takšnega mišljenja. To bržčas drži. Kaj pa Azijci? Ali se lahko povsem živijo v miselnost Afričanov, Američanov in drugih? Ali ne bi vse postalo relativno, če bi takšna in podobna vprašanja, takšne očitke in pripombe gnali do skrajnosti? Z enim samim udarcem bi spodnesli tla vsem pravilom, zapisanim in nezapisanim zakonom, spoznanjem... Splošne resnice, pravila in dognanja bi zamenjale individualne, subjektivne »resnice! Namesto zблиževanja bi vse globlje in globlje bredli v kaotične, anarhične mednarodne razmere.

Organizacija združenih narodov je zamišljena kot univerzalen zbor. Če zdaj še ni takšna, sama zamisel zaradi tega ni nič manj pozitivna. Če pa naj bi bila OZN najširši mednarodni parlament, potem mora nuditi zavetje državam z različnimi sistemi, z različnimi političnimi usmeritvami. Da bi takšna organizacija ne razpadla že pri svojih prvih korakih, morajo njene članice pri medsebojnih odnosih upoštevati strpnost, pokazati morajo precejšnjo mero tolerantnosti. Z izjavami, da te ali druge države kratko in malo »ni«, le-te še ne moremo zbrisati z zemljevida. Pa tudi svojih stališč ne smemo vsiljevati drugim. Kakšne odnose pa želimo s kako drugo državo, kajpak izven samih Združenih narodov, pa je odvisno od naših načel, predvsem pa od naše politične doslednosti.

Težko bi odkrili načelnost in doslednost v indonezijski izjavi, da Malezije »ni«, da jo je torej treba zbrisati z zemljevida, hkrati pa kazati dobro voljo, da bi jo kazalo »sprejeti«, če bi se pojavila v sklopu Malfilidne. Težko je spoznati doslednost med izstopom iz Združenih narodov, zato ker je bila Malezija za eno leto izvoljena v varnostni svet, hkrati pa petnajst let brez ugovorov dopuščati Čankajškovi Kitajski stalno članstvo v istem varnostnem svetu. Težko je tudi spoznati doslednost med očitki, češ da je malezijsko ozemlje le oporišče britanskega imperializma, hkrati pa prištevati med svoje politične prijatelje tiste državnike, ki z ozemlja svojih držav še niso uspeli pregnati tujih vojaških oporišč. In naposled, ali je dosledno, če grozimo »hlapcu britanskega imperializma«, z njegovim gospodarjem pa živimo v kar dobrih odnosih?

Ko pojasnjujejo indonezijsko politiko, pogosto navajajo kot pomembne činitelje — notranje razmerje političnih sil, hud gospodarski položaj, močan vpliv prokitajske komunistične partije. Neurejene gospodarske in socialne razmere so menda ugodna tla za »revolucionarna« gesla KP Indonezije. Vprašanje pa je, ali je najbolj posrečena metoda boja zoper hipertrofirano psevdorevolucionarnost v tem, da na svoj prapor napišejo še bolj »revolucionarna« gesla? Ali je prav, da se enoletnemu gospodarskemu programu države daje ime »leto življenja v nevarnosti«? Takšna taktika skriva v sebi tudi neplanirano nevarnost: prav lahko se zgodi, da bo Sukarno pripravil tehtnico, ki se bo prevesila. Tiste sile, ki so ga podpirale, znajo oslabeti, njihove vrste se utegnejo zredčiti, tako da bo ostal naposled sam s tistimi, s katerimi je hotel tekrovati; zaradi takšne osamljenosti pa utegne postati še bolj odvisen od istih, ki jih je želel prekositi. Obrisi, ki kažejo, da drsi Indonezija v čedalje večjo odvisnost od KP Indonezije, so zadnje mesece postali bolj in bolj otipljivi, to velja enako za nacionalno kot za internacionalno torišče. Ali ima Sukarno še možnosti, da izvede taktični umik? Kaj pa če bi ta umik imel vse značilnosti strateškega poraza...?

Vida Hreščak

SINHRONIZIRANJE ALI PODNASLAVLJANJE? V začetku januarja sem pri prijatelju po naključju gledal popularno televizijsko oddajo Ekran na ekranu; to pot je posvetila dobršen del svojega časa »problemu«, ki se je v zadnjem času nenadoma pojavil pri naših filmskih distributerjih. Gre za to, da so le-ti kar na lepem prišli na imenitno idejo, da tujih filmov ne bodo več podnaslavljali s prevodi dialoga, ampak da bodo ves film zvočno sinhronizirali v našem jeziku (v katerem: srbohrvaščini, slovenščini, makedonščini, še ni popolnoma jasno). Udeleženci pogovora so bili na videz izbrani v še kar sprejemljivem razmerju: trije filmski kritiki (Vladimir Petrić, Mića Milošević in Dragoslav Abramović) in dva direktorja distribucijskih podjetij (morda bi bil lahko povabljen še kak zastopnik kritikov in distributerjev iz Makedonije in Slovenije). Vendar je bil to res samo videz, kajti med pogovorom smo opazili, da so bili kar štirje izmed petih udeležencev za sinhronizacijo (v tem grmu torej tiči zajec), en sam pa zoper. In z Abramovičevega stališča (ta je bil tisti osamljeni nesrečnež) to gotovo ni bil fair play.

Vendar pa ne gre niti za to niti za argumente, s katerimi so se drugi štirje zavzemali za sinhroniziranje — med drugim so ugotavljali (naštevam samo najbolj narodnospodbudne dokaze), da bo postala tako filmska umetnost mnogo bolj dostopna širšim ljudskim množicam, tudi tistim, ki zavoljo nepismenosti doslej še niso mogli v kino (namesto da bi raje zahtevali večja sredstva in bolj aktivno odstranjevanje analfabetizma), da bodo tako gledalci mnogo lažje sledili dramaturški strukturi filmskega scenarija in mnogo bolje spoznavali njegovo umetniško pomembnost (ali pa nepomembnost), da bodo ljudje, ker bodo popolnoma razumeli besedilo, v mnogo večjem številu gledali tudi težje, avantgardistične filme (npr. Resnaisov Lani v Marienbadu, ki je prvi sinhronizacijski poskusni kunec), da je bilo lahko pri podnaslavljanju upoštevana samo polovica oziroma šestdeset odstotkov dialoga itn. itn. — če pri tem balkanskega manjvrednostnega kompleksa, pogojenega v usodi malih narodov, ki